

V POWIATOWY KONKURS MATEMATYCZNY

„ARBUZ DO KWADRATU”

Dla uczniów klas VI - VIII szkół podstawowych, powiatu tomaszowskiego w roku szkolnym
2024/2025

Zakres wiedzy i umiejętności wymaganych w I etapie konkursu

- I. Działania na liczbach naturalnych. Liczby całkowite. Liczby wymierne. Uczeń:
- 1) wykonuje dzielenie z resztą liczb naturalnych;
 - 2) zna cechy podzielności liczb;
 - 3) rozkłada liczby na czynniki pierwsze;
 - 4) znajduje największy wspólny dzielnik i wyznacza najmniejszą wspólną wielokrotność dwóch liczb;
 - 5) wyznacza wynik dzielenia z resztą liczby a przez liczbę b i zapisuje liczbę a w postaci: $a = b \cdot q + r$;
 - 6) interpretuje liczby całkowite na osi liczbowej;
 - 7) oblicza wartość bezwzględną liczb;
 - 8) zna liczby wymierne, umie je zapisać w różnych postaciach, wykonuje działania na liczbach wymiernych.
- II. Potęgi o podstawach wymiernych. Uczeń:
- 1) zapisuje iloczyn jednakowych czynników w postaci potęgi o wykładniku całkowitym dodatnim;
 - 2) mnoży i dzieli potęgi o wykładnikach całkowitych dodatnich;
 - 3) mnoży potęgi o różnych podstawach i jednakowych wykładnikach;
 - 4) podnosi potęgę do potęgi;
 - 5) odczytuje i zapisuje liczby w notacji wykładniczej.
- III. Pierwiastki. Uczeń:
- 1) oblicza wartości pierwiastków kwadratowych i sześciennych z liczb, które są odpowiednio kwadratami lub sześcianami liczb wymiernych;
 - 2) szacuje wielkość danego pierwiastka kwadratowego lub sześciennego oraz wyrażenia arytmetycznego zawierającego pierwiastki;
 - 3) porównuje wartość wyrażenia arytmetycznego zawierającego pierwiastki z daną liczbą wymierną;
 - 4) oblicza pierwiastek z iloczynu i ilorazu dwóch liczb, wyłącza liczbę przed znak pierwiastka i włącza liczbę pod znak pierwiastka;
 - 5) mnoży i dzieli pierwiastki tego samego stopnia.
- IV. Tworzenie wyrażeń algebraicznych z jedną i z wieloma zmiennymi. Uczeń:
- 1) zapisuje wyniki podanych działań w postaci wyrażeń algebraicznych jednej lub kilku zmiennych;
 - 2) oblicza wartości liczbowe wyrażeń algebraicznych;
 - 3) zapisuje zależności przedstawione w zadaniach w postaci wyrażeń algebraicznych jednej lub kilku zmiennych

- 4) opisuje sytuację przedstawioną w zadaniu za pomocą wyrażenia arytmetycznego lub równania, stosuje wyrażenia algebraiczne do zapisywania informacji i uogólniania spostrzeżeń.

IV. Przekształcanie wyrażeń algebraicznych. Sumy algebraiczne i działania na nich.

Uczeń:

- 1) porządkuje jednomiany i dodaje jednomiany podobne;
- 2) dodaje i odejmuje sumy algebraiczne, dokonując przy tym redukcji wyrazów podobnych;
- 3) mnoży sumy algebraiczne przez jednomian i dodaje wyrażenia powstałe z mnożenia sum algebraicznych przez jednomiany;
- 4) mnoży dwumian przez dwumian, dokonując redukcji wyrazów podobnych.

V. Obliczenia procentowe. Uczeń:

- 1) przedstawia część wielkości jako procent tej wielkości;
- 2) oblicza liczbę a równą p procent danej liczby b ;
- 3) oblicza, jaki procent danej liczby b stanowi liczba a ;
- 4) oblicza liczbę b , której p procent jest równe a ;
- 5) stosuje obliczenia procentowe do rozwiązywania problemów w kontekście praktycznym.

VI. Równania z jedną niewiadomą. Uczeń:

- 1) sprawdza, czy dana liczba jest rozwiązaniem równania (stopnia pierwszego, drugiego lub trzeciego) z jedną niewiadomą;
- 2) rozwiązuje równania pierwszego stopnia z jedną niewiadomą metodą równań równoważnych;
- 3) rozwiązuje równania, które po przekształceniach wyrażeń algebraicznych sprowadzają się do równań pierwszego stopnia z jedną niewiadomą;
- 4) rozwiązuje zadania tekstowe za pomocą równań pierwszego stopnia z jedną niewiadomą, w tym także z obliczeniami procentowymi;
- 5) oblicza drogę, prędkość i czas;
- 6) przekształca wzory, aby wyznaczyć zadaną wielkość we wzorach geometrycznych (np. pól figur) i fizycznych (np. dotyczących prędkości, drogi i czasu).

VII. Proporcjonalność prosta. Uczeń:

- 1) podaje przykłady wielkości wprost proporcjonalnych;
- 2) wyznacza wartość przyjmowaną przez wielkość wprost proporcjonalną w przypadku konkretnej zależności proporcjonalnej;
- 3) stosuje podział proporcjonalny.

VIII. Własności figur geometrycznych na płaszczyźnie. Uczeń:

- 1) zna i stosuje twierdzenie o równości kątów wierzchołkowych (z wykorzystaniem zależności między kątami przyległymi);
- 2) przedstawia na płaszczyźnie dwie proste w różnych położeniach względem siebie, w szczególności proste prostopadłe i proste równoległe;
- 3) korzysta z własności prostych równoległych, w szczególności stosuje równość kątów odpowiadających i naprzemianległych;
- 4) zna i stosuje cechy przystawania i podobieństwa trójkątów;
- 5) zna i stosuje własności trójkątów równoramiennej (równość kątów przy podstawie);
- 6) zna nierówność trójkąta;

- 7) wykonuje proste obliczenia geometryczne wykorzystując sumę kątów wewnętrznych trójkąta i własności trójkątów równoramiennych;
- 8) zna i stosuje w sytuacjach praktycznych twierdzenie Pitagorasa i tw. odwrotne do niego;
- 9) stosuje i zamienia jednostki (długości, pola, objętości i pojemności),
- 10) przeprowadza proste dowody geometryczne.

IX. Wielokąty. Uczeń:

- 1) zna pojęcie wielokąta foremnego;
- 2) oblicza pola powierzchni i obwody wielokątów.

X. Oś liczbowa. Układ współrzędnych na płaszczyźnie. Uczeń:

- 1) zaznacza na osi liczbowej zbiory liczb;
- 2) rozwiązuje nierówności liniowe z jedną niewiadomą;
- 3) znajduje współrzędne danych (na rysunku) punktów kratowych w układzie współrzędnych na płaszczyźnie;
- 4) rysuje w układzie współrzędnych na płaszczyźnie punkty kratowe o danych współrzędnych całkowitych (dowolnego znaku);
- 5) znajduje środek odcinka, którego końce mają dane współrzędne (całkowite lub wymierne) oraz znajduje współrzędne drugiego końca odcinka, gdy dany jest jeden koniec i środek;
- 6) oblicza długość odcinka, którego końce są danymi punktami kratowymi w układzie współrzędnych;
- 7) dla danych punktów kratowych A i B znajduje inne punkty kratowe należące do prostej AB .

XI. Geometria przestrzenna. Uczeń:

- 1) rozpoznaje graniastopy i ostrosłupy – w tym proste i prawidłowe;
- 2) oblicza objętości i pola powierzchni graniastopów prostych, prawidłowych i takich, które nie są prawidłowe;
- 3) oblicza objętości i pola powierzchni ostrosłupów prostych, prawidłowych i takich, które nie są prawidłowe.

XII. Wprowadzenie do kombinatoryki i rachunku prawdopodobieństwa. Uczeń:

- 1) wyznacza zbiory obiektów, analizuje i oblicza, ile jest obiektów, mających daną własność, w przypadkach niewymagających stosowania reguł mnożenia i dodawania;
- 2) przeprowadza proste doświadczenia losowe, polegające na rzucie monetą, rzucie sześcienną kostką do gry, rzucie kostką wielościenną lub losowaniu kuli spośród zestawu kul, analizuje je i oblicza prawdopodobieństwa zdarzeń w doświadczeniach losowych.

XIII. Odczytywanie danych i elementy statystyki opisowej. Uczeń:

- 1) interpretuje dane przedstawione za pomocą tabel, diagramów słupkowych i kołowych, wykresów, w tym także wykresów w układzie współrzędnych;
- 2) tworzy diagramy słupkowe i kołowe oraz wykresy liniowe na podstawie zebranych przez siebie danych lub danych pochodzących z różnych źródeł;
- 3) oblicza średnią arytmetyczną i średnią ważoną.

XIV. Długość okręgu i pole koła. Uczeń:

- 1) oblicza długość okręgu o danym promieniu lub danej średnicy;
- 2) oblicza promień lub średnicę okręgu o danej długości okręgu;
- 3) oblicza pole koła o danym promieniu lub danej średnicy;

- 4) oblicza promień lub średnicę koła o danym polu koła;
- 5) oblicza pole pierścienia kołowego o danych promieniach lub średnicach obu okręgów tworzących pierścień.

XV. Symetrie. Uczeń:

- 1) rozpoznaje symetralną odcinka i dwusieczną kąta;
- 2) zna i stosuje w zadaniach podstawowe własności symetralnej odcinka i dwusiecznej;
- 3) rozpoznaje figury osiowo-symetryczne i wskazuje ich osie symetrii oraz uzupełnia figurę do figury osiowo-symetrycznej przy danych: osi symetrii figury i części figury;
- 4) rozpoznaje figury środkowo-symetryczne i wskazuje ich środki symetrii.

XVI. Rachunek prawdopodobieństwa. Uczeń:

- 1) oblicza prawdopodobieństwa zdarzeń w doświadczeniach, polegających na rzucie dwiema kostkami lub losowaniu dwóch elementów ze zwracaniem;
- 2) oblicza prawdopodobieństwa zdarzeń w doświadczeniach, polegających na losowaniu dwóch elementów bez zwracania

Zakres wiedzy i umiejętności wymaganych w II etapie - Finale konkursu

Uczeń:

- zna zagadnienia wymagane w I etapie Konkursu;
- zna i stosuje wzory skróconego mnożenia $(a+b)^2$, $(a-b)^2$ oraz $(a-b)(a+b)$;
- rozwiązuje układy równań liniowych z dwiema niewiadomymi, stosuje układy równań do rozwiązywania zadań tekstowych;
- stosuje wzory na pole wycinka koła i długość łuku okręgu
- rozwiązuje równania kwadratowe z wykorzystaniem wzoru na deltę.